

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
RIJNDIJK 189A
TE HAZERSWOUDE-RIJNDIJK
GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Rijndijk 189a te Hazerswoude-Rijndijk in de gemeente Alphen aan den Rijn

Opdrachtgever | Buro SRO
Sweerts de Landasstraat 50
6814 DG Arnhem

Project | ALP.SRO.ECO1
Rapportnummer | 14043332
Versienummer | D1
Status | Eindrapportage
Datum | 30 april 2014

Vestiging | Boxmeer
Opsteller | Ing. M. Koen
Paraaf |
Kwaliteitscontrole | Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf |

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen.....	4
	2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Flora- en faunawet.....	6
	4.2 Gebiedsbescherming.....	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	10
	5.1 Vogels.....	10
	5.2 Vleermuizen.....	10
	5.3 Overige zoogdieren	11
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen.....	11
	5.5 Ongewervelde soorten	12
	5.6 Vaatplanten.....	12
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
	6.1 Flora- en faunawet.....	13
	6.2 Gebiedsbescherming.....	14
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Buro SRO opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Rijndijk 189a te Hazerswoude-Rijndijk in de gemeente Alphen aan den Rijn (voorheen gemeente Rijnwoude).

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan heeft tot doel om in te schatten of het bestemmingsplan uitvoerbaar is in de zin van de Wro (artikel 3.1.6 Bro). Het onderzoek heeft niet als doel om vergunningen in het kader van de Flora- en faunawet of overige natuurwetgeving te verkrijgen, maar beoordeelt of het beoogde plan binnen de planperiode uitgevoerd zou kunnen worden, binnen de huidige randvoorwaarden die de natuurwetgeving stelt.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

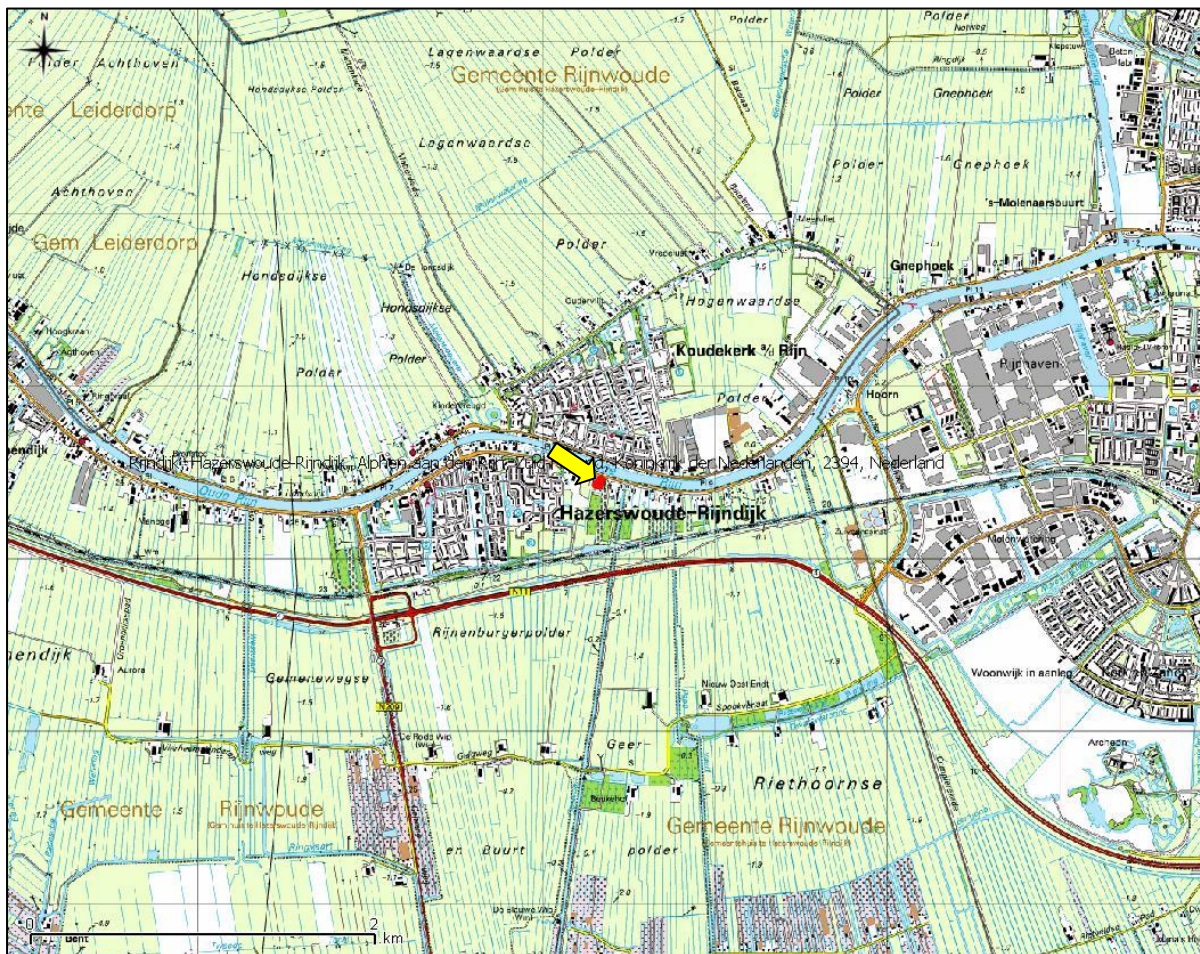
Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1.473 \text{ m}^2$) is gelegen aan de Rijndijk 189a, nabij de kern van Hazerswoude-Rijndijk, in de gemeente Alphen aan den Rijn (voorheen gemeente Rijnwoude). In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 101.326$, $Y = 460.435$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie bestaat uit een graslandperceel en een gedeelte van een siertuin in eigendom van een particulier met daartussen een sloot gelegen. Aan de noordzijde bevindt zich de Rijndijk met daarachter gelegen rivier de Oude Rijn. Ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich een woning en een bosperceel.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3.

Figuur 4.

Figuur 5.

Figuur 6.

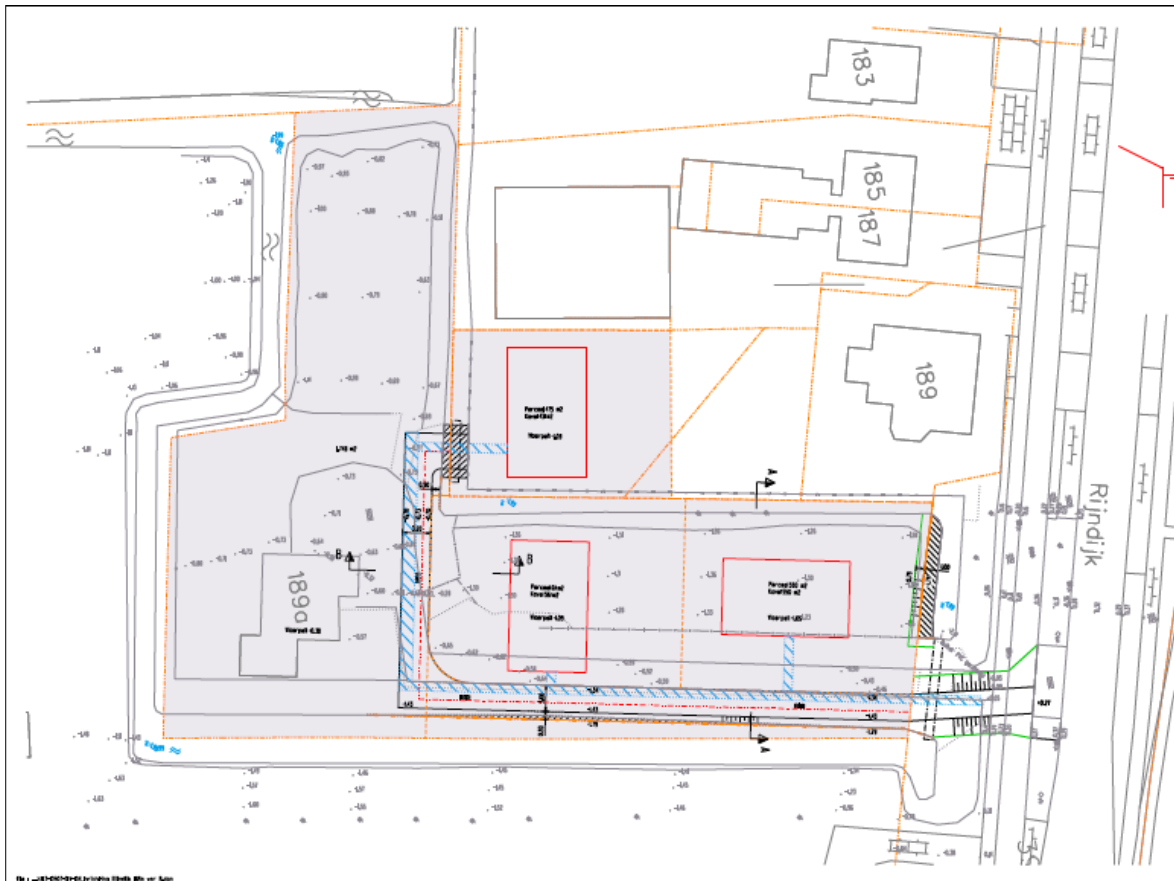
Figuur 7.

Figuur 8.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens drie vrijstaande woningen te realiseren. Twee van deze woningen staan gepland op het terrein van Rijndijk 189a, de derde woning wordt gerealiseerd op het aangrenzende perceelsgedeelte (siertuin) van Rijndijk 189, in eigendom van een particulier waarmee door de gemeente afspraken zijn gemaakt. Ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw zal de aanwezige vegetatie en sierbeplanting worden verwijderd. Daarnaast zal een klein gedeelte van de bestaande sloot worden gedempt en zal elders een gedeelte worden verbreed. In figuur 9 is een inrichtingsplan van de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 9. Inrichtingsplan van de toekomstige situatie (bron: Van der Waal & Partners).

2.3 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, De Wilck, bevindt zich op circa 3,2 kilometer afstand ten zuidwesten van de onderzoekslocatie.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van de EHS. Het meest nabijgelegen EHS-onderdeel bevindt zich 400 meter ten zuiden van de locatie. Het betreffen graslanden met poldersloten, welke zijn gelegen tussen het spoor en de N11. In figuur 10 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzicht van de EHS weergegeven.

Figuur 10. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de EHS (groen).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 18 april 2014. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Vanwege de aanwezigheid van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie is er met behulp van een RAVON schepnet gezocht naar amfibieën en vissen op en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van "expert judgement" nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zuid-Holland geraadpleegd. Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Een quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er worden in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.1 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

<p>Tabel 1 algemeen beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.</p> <p>Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.</p> <p>Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol</p>
<p>Tabel 2 overige beschermde soorten</p> <p>Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.</p> <p>De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’).</p> <p>Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren, maretak</p>

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreepd, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Dienst Regelingen

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5		Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoenen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Dienst Regelingen) of door de Provincie.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden en verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Indien van toepassing wordt tevens beoordeeld of de voorgenomen plannen een verstoring effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.1 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

In huidige situatie is geen bebouwing op de onderzoekslocatie aanwezig, waardoor de locatie ongeschikt is als broedplaats voor jaarrond beschermde soorten, zoals huismus en gierzwaluw. De coniferenhaag rondom de particuliere tuin en enkele dichte naaldbomen zouden gebruikt kunnen worden als gemeenschappelijke schuilplaats van huismussen. Op de onderzoekslocatie zijn echter geen aanwijzingen gevonden dat huismussen gebruik maken van de begroeiing als schuilplaats. Tevens zijn tijdens het veldbezoek geen huismussen waargenomen in de omgeving, waardoor verstoring ten opzichte van een vaste rust- of verblijfplaats niet te verwachten is. Verder zijn ook geen aanwijzingen gevonden die erop duiden dat de onderzoekslocatie een andere (belangrijke) functie heeft of kan hebben voor andere vogelsoorten, zoals sperwer en ransuil, waarvan het nest conform categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd is.

Overige broedvogels

In het te verwijderen groen op de onderzoekslocatie is langs de sloot een nest van een wilde eend waargenomen. Door de grote hoeveelheid aan groen zijn tevens nesten van algemene soorten als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif te verwachten. Dergelijke soorten kunnen in de directe omgeving voldoende alternatieve nestgelegenheden vinden, gezien de aanwezigheid van de grote hoeveelheid bos en grasland rondom de onderzoekslocatie. Op de onderzoekslocatie zijn dan ook geen nesten van vogelsoorten aanwezig of te verwachten die in dit geval conform beschermingscategorie 5 op ecologische gronden een jaarrond beschermde status zouden moeten genieten.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, tweekleurige vleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

De bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op mogelijk geschikte holtes voor vleermuizen, deze zijn echter niet aangetroffen. Op basis daarvan en het feit dat geen bebouwing aanwezig is op de onderzoekslocatie kan uitgesloten worden dat vleermuizen gebruik maken van de onderzoekslocatie als verblijfplaats.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing en de bomen in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foeragerende vleermuizen

Het aanwezige groen op de onderzoekslocatie kan worden gebruikt om te foerageren door in de omgeving verblijvende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

De mogelijkheden tot foerageren zullen echter niet in het geding komen, doordat voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig is, met name in de vorm van bosgebied. Daarbij kunnen vleermuizen ook boven de tuinen van de nieuwbouw blijven foerageren.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden er geen potentiële vliegroutes verstoord. Ook de aanwezige sloot maakt in dit geval geen deel uit van een potentiële verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden of tussen foerageergebieden onderling.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, mol, huisspitsmuis en konijn. Dergelijke soorten kunnen beschutting vinden tussen de aanwezige vegetatie. Er is echter geen sprake van aantasting van essentieel leefgebied.

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt, in combinatie met het naastgelegen bosperceel, geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van een dicht bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn kan worden uitgesloten.

Het voorkomen van andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals steenmarter, das en bever, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat, verspreidingsgegevens en/of verblijfsindicatoren kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (2013) zijn op enkele kilometers van de onderzoekslocatie geen reptielen waargenomen, uitgezonderd de ringslang. Deze soort stelt specifieke eisen aan zijn habitat die niet aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. Zo ontbreken een sterk ontwikkelde oevervegetatie langs de sloot en een plek als goede ei-afzetplaats zoals composthopen of hooibergen op de locatie of in directe omgeving.

Amfibieën

Op basis van habitatkarakteristieken en/of verspreidingsgegevens van RAVON (2013) zijn geen soorten te verwachten die conform de Flora- en faunawet een streng beschermde status genieten. Tevens zijn tijdens het veldbezoek in en rondom de aanwezige sloot geen amfibieën aangetroffen. De sloot evenals het omliggend groen op de onderzoekslocatie biedt wel geschikt habitat voor algemene soorten, als gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Voor deze algemene soorten is voldoende alternatief habitat in de omgeving beschikbaar, waardoor aantasting van essentieel habitat niet aan de orde is.

Vissen

Voor de vissen die conform tabel 3 van de Flora- en faunawet beschermd zijn, geldt dat het voorkomen in de sloot redelijkerwijs kan worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en/of habitatkarakteristieken. Van de tabel 2 soorten zou de kleine modderkruiper op basis van habitatkarakteristieken kunnen voorkomen op de onderzoekslocatie. Echter, tijdens het veldbezoek is na intensief scheppen met een schepnet geen individu aangetroffen van deze soort, waardoor aanwezigheid van deze soort niet te verwachten is. Wel zijn tijdens het scheppen enkele individuen van de zeelt waargenomen, een zeer algemene vissensoort.

5.5 Ongewervelde soorten

Libellen

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor algemene soorten libellen door aanwezigheid van een geschikte voortplantingslocatie in de vorm van een sloot. Gelet op het aanwezige habitat op de onderzoekslocatie en de specifieke habitateisen van beschermde soorten, is echter niet te verwachten dat er beschermde libellensoorten van de onderzoekslocatie gebruik maken. Dit geldt ook voor de in de omgeving waargenomen groene glazenmaker, omdat deze soort voor zijn voortplanting strikt gebonden is aan de waterplant krabbenscheer. Deze plant is niet aangetroffen op de onderzoekslocatie waardoor het voorkomen kan worden uitgesloten.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelde soorten

De overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert en Europese rivierkreeft zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en/of er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Ook de platte schijfhoren en de gestreepte waterroofkever, beide komen wel voor in het veenweidegebied in de omgeving van Hazerswoud-Rijndijk, zijn niet te verwachten door het ontbreken van sterk ontwikkelde ondergedoken watervegetatie in de sloot op de onderzoekslocatie. Wel zijn tijdens het veldbezoek, waarbij de sloot met behulp van een RAVON-schepnet is bemonsterd, algemene ongewervelde soorten als spinnende waterkever, geelgerande waterroofkever, poelslag en posthoornslak aangetroffen.

5.6 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is.

Aangezien de locatie geheel bestaat uit grasveld, verharding, siertuin en een gedeelte van een sloot is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten (van nature) op de locatie aanwezig zijn. Daarbij zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde (water)planten aangetroffen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtrajec noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Flora- en faunawet

Broedvogels

Voor broedvogels geldt in dit geval dat indien het verwijderen van het groen buiten het broedseizoen plaatsvindt er geen overtreding plaats zal vinden ten aanzien van de Flora- en faunawet. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor bij verstoring geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Met betrekking tot voortplantingshabitat van de sloot voor amfibieën heeft het de voorkeur om demping van de sloot plaats te laten vinden buiten de voorplantings- en overwinteringsperiode en individuen zoveel mogelijk weg te vangen om op deze wijze schadelijke effecten te minimaliseren. De maanden september en oktober zijn daarvoor de meest geschikte periode.

Vissen

Voor algemeen voorkomende vissen als de zeelt geldt ook vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling. In het kader van de algemene zorgplicht wordt wel geadviseerd om demping te laten plaatsvinden in de maanden september of oktober om schadelijke effecten te minimaliseren. Daarnaast wordt geadviseerd om aanwezige vissen weg te vangen en/of weg te leiden uit de te dempen sloot.

Overige soorten

Voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen is overtreding van de Flora- en faunawet wegens het ontbreken van geschikt habitat of op grond van bekende verspreidingsgegevens, aanwezigheid van voldoende alternatieven of het ontbreken van verblijfsindicaties niet aan de orde.

6.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Het onderzoeksgebied is echter niet gelegen in of nabij een gebied dat is aangewezen als deel van het EHS netwerk of Natura 2000. De meest nabijgelegen EHS-onderdelen en Natura 2000-gebieden zijn op voldoende afstand gelegen om geen effect te ondervinden van de uit te voeren bouwplannen op de onderzoekslocatie.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Buro SRO een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Rijndijk 189a te Hazerswoude-Rijndijk in de gemeente Alphen aan den Rijn.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het onderzoek heeft tot doel te onderzoeken of het plan uitvoerbaar is in de zin van de Wro.

De initiatiefnemer is voornemens drie vrijstaande woningen te realiseren. Twee van deze woningen staan gepland op het terrein van Rijndijk 189a, de derde woning wordt gerealiseerd op het aangrenzende perceelsgedeelte (siertuin) van Rijndijk 189, in eigendom van een particulier waarmee door de gemeente afspraken zijn gemaakt. Ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw zal de aanwezige vegetatie en sierbeplanting worden verwijderd. Daarnaast zal een klein gedeelte van de bestaande sloot worden gedempt en zal elders een gedeelte worden verbreed.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel IV. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel IV. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	ja	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van aanwezige algemene soorten als huisspitsmuis, mol, konijn en egel
Amfibieën		ja	ja	nee	nee	in kader van de algemene zorgplicht, sloot dempen buiten overwinterings- of voortplantingsperiode (september- oktober) en wegvangen/wegleiden van mogelijk aanwezige algemene amfibieën
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	ja	nee	nee	in kader van de algemene zorgplicht sloot dempen in minst schadelijke periode (september-oktober) wegvangen/wegleiden van algemene soorten uit de sloot
Ongewervelde soorten		ja	ja	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000		op ± 3,2 km	nee	nee	nee	-
EHS		op ± 400 m	nee	nee	nee	-

Voor algemene broedvogels geldt in dit geval dat indien werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd er geen overtreding plaats zal vinden ten aanzien van de Flora- en faunawet. Indien door een ecoloog is vastgesteld dat er geen nesten aanwezig zijn in het groen op de locatie, kunnen werkzaamheden ook binnen het broedseizoen plaatsvinden.

Ten aanzien van algemeen voorkomende soorten geldt bij ruimtelijk ontwikkelingen een vrijstelling van de Flora- en faunawet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, echter de algemene zorgplicht is te allen tijde van kracht. In het kader van deze algemene zorgplicht wordt geadviseerd om het dempen van de sloot te laten plaatsvinden in september/oktober om op deze wijze verstoring ten opzichte van algemene soorten amfibieën, vissen en ongewervelden te minimaliseren. Tevens wordt aanbevolen voordat demping van de sloot plaatsvindt aanwezige individuen weg te vangen en/of weg te leiden. Hiervoor dienen eerst schotten geplaatst te worden voor en achter het deel van de sloot waar dempingswerkzaamheden plaatsvinden om instroom van nieuwe individuen te voorkomen. Daarna dienen achtergebleven individuen weggevangen te worden met behulp van schepnetten en overgeplaatst te worden naar andere delen van de sloot.

Conclusie

Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de beoogde planontwikkeling is de verwachting dat de wijziging van het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden dient het bepaalde in de Flora- en faunawet in acht te worden genomen, hetgeen – zie tabel IV en bovenstaande – goed mogelijk is.

LITERATUUR

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Floron, Leiden.

Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

INTERNET

www.zuid-holland.nl (EHS en beschermde gebieden in Zuid-Holland)

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)

www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.vlinderstichting.nl (soortgegevens dagvlinders en libellen)

www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtname van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Oprachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

